

RUKOMETNI SAVEZ REPUBLIKE SRPSKE

UDRUŽENJE RUKOMETNIH SUDIJA

**UPUTSTVO
ZA VRŠENJE KONTROLE SUĐENJA**

Banja Luka , avgust 2009. godine

Izdavač:
SSK Udruženja sudija
Rukometnog saveza Republike Srpske

Tiraž:
20 primjeraka

UPUTSTVO ZA VRŠENJE KONTROLE SUĐENJA

PISANJE IZVJEŠTAJA O PRIMJENI PRAVILA

U Izvještaju o primjeni pravila igre, pored uobičajenih podataka, vezanih za označavanje utakmice i sudija, kontrolor popunjava dio vezan za iskazivanje uspješnosti sudijskog para izražen u bodovima.

Kontrolor mora da snimi sve pozitivne osobine i odluke kao i sve greške. Nema nebitnih grešaka.

Razgovor sa sudijama poslije utakmice je obavezan. U razgovoru i kontrolor i sudija moraju biti staloženi. Kontrolor je dužan da za svaki problem koji iskrsne prilikom razgovora sa sudijama, prijavi SSK, a to evidentira u Kriterijumu B-1.

Sudijama se u razgovoru ne saopštava ocjena, već se analiziraju dobre osobine i propusti.

Kontrolu ne treba pisati odmah poslije utakmice, već sutradan, jer će ona tada biti objektivnija i kvalitetnija.

Bilo bi veoma loše po kontrolore da TV snimak, novine ili superkontrolor registruju naprimjer "tri pogrešne procjene progresivnog kažnjavanja" a da ih kontrolor nije zabilježio.

Kao osnov za ocijenjivanje sudija, kontrolor nikada ne smije da uzme težinu utakmice i njen karakter. Kontrolor ocjenjuje samo na osnovu **PRIKAZANOG SUĐENJA NA DOTIČNOJ UTAKMICI.**

Zapažanje kontrolora i njegov Izvještaj su mjerilo ocjene kvaliteta sudija. Sudije na Izvještaj kontrolora imaju pravo žalbe Stručno sudijskoj komisiji Upravnog odbora URS-a RS RS u roku od 8 dana od dana prijema kontrole. Ukoliko se ulaže žalba, uplaćuje se taksa na žalbu u visini obe sudijske takse na utakmici. Taksa se uplaćuje na žiro račun RS RS (za UO URS RS koji je drugostepeni organ).

Obrazac za kontrolisanje je sačinjen prema evropskim kriterijumima te se evropskim kriterijumima mora prilagoditi i način kontrolisanja.

Maksimalna ocjena koja se daje sudijskom paru na službenim utakmicama EHF-a a i kod nas je 100 bodova. Kontrole sa maksimalnim brojem bodova nisu dobre, neobjektivne su i nepotrebne. Samo u teoriji se može desiti da jedan sudijski par sudi utakmicu bez i jedne greške. Kod nas je za sada uvedeno ograničenje kod ocjenjivanja.

Sudije sa liste Prve lige RS RS maksimalno se mogu vrednovati sa 79 bodova, a sudije sa Druge lige sa 75 bodova. Kontrole se obavezno popunjavaju po segmentima na poledini kontrole. Ocjene 67 na Prvoj ligi i 65 na Drugoj ligi podliježu reviziji.

Uspješnost sudijskog para za svaku komponentu iskazuje se u 5 (pet) nivoa (od 0 do 4), nezadovoljavajuće – 0 poena, i dalje nezadovoljavajuće – 1 poen, zadovoljavajuće – 2 poena, dobro – 3 poena, vrlo dobro – 4 poena. Imajući u vidu raspon ocjena od 0 do 4, ocjena 4 je najviša, odlična.

Kontrolori su dužni da u roku od 48 h od odigravanja utakmice pošalju kontrolu zajedno sa kopijom zapisnika na adresu RS RS (Sime Matavulja broj 6 78000 Banja Luka).

Nezadovoljavajuće 0 poena

Ova ocjena se daje kada su ocjenje i ponašanje sudija imale tako **negativan uticaj na tok i ishod utakmice**, tako da se suđenje mora ocijeniti samo kao:

- neodgovarajuća primjena Pravila igre,
- sa ozbiljnim greškama koje su uticale na tok i ishod utakmice,
- ne priznavanje postojećeg pogotka, koji je uticao na ishod utakmice,
- priznavanje nepostojećeg pogotka, koji je uticao na ishod utakmice.

Ocjena **0 (nula)** se daje za jednu grešku, koja je prouzrokovala negativan uticaj na ishod utakmice, odnosno na njen rezultat.

Ocjena **0 (nula)** u komponenti, povlači i ocjenu **1 (jedan)** u komponenti C. Dvije i više **0 (nula)** u komponentama povlači ocjenu **0 (nula)** u komponenti C.

I dalje nezadovoljavajuće 1 poen

Ova ocjena se daje ako je bilo više ponovljenih grešaka i nedostataka koje su imale **negativan uticaj na tok utakmice**. Za ovu ocjenu je potrebno da sudije načine **3 do 4 greške sa negativnim posledicama** za tok utakmice (napr. 3 puta nisu dosudile postojeći sedmerac za ekipu koja je pobijedila), ili **5 do 6 grešaka bez negativnih posledica**. Činjenje grešaka na tok utakmice, su sve one greške koje nisu uticale na konačan ishod utakmice.

Zadovoljavajuće 2 poena

Ova se ocjena daje ako su sudije prosječno izvršile sve obaveze sa nekim greškama koje ipak nisu ni na koji način uticale na konačan ishod utakmice, odnosno ugrozile niti dovele u pitanje tok i ishod utakmice. Za ovakvu ocjenu potrebno je da sudije načinile **2 greške sa negativnim posledicama** ili **3 do 4 greške bez negativnih posledica** (napr. nisu dosudile 2 puta postojeći sedmerac za ekipu koja je pobijedila a nisu imale uticaj na konačan ishod utakmice).

Dobar 3 poena

Ova se ocjena daje sudijama ako su dobro izvršile sve obaveze i ispunili sve zahtjeve u odgovarajućoj komponenti. **Jedna ili dve greške bez negativnih posledica**, odnosno **jedna greška sa negativnom posledicom** nisu razlog za skidanje ocjene odnosno poena, pod uslovom da nema grešaka, koje su uticale na tok i ishod utakmice.

Vrlodobar

4 poena

Učinak sudija u komponenti u kojoj se daje ocjena 4 mora biti ne samo odličan, već da sudije ne smiju da naprave ni jednu grešku.

Obrazac izvještaja o primjeni Pravila igre, popunjava se na prednjoj strani sa obaveznim iksiranjem (znak X) ponuđenih odgovora 1 (ukoliko je ocjena 2 ili niža).

Za sudije sa liste Prve i Druge lige RS RS, popunjava se prednja strana obrazca sa obaveznim iksiranjem ponuđenih odgovora kao i zadnja strana obrazca, u svim komponentama, bez obzira na datu ocjenu.

Iksiranje ponuđenih odgovora vrši se popunjavanjem kvadrata, ukoliko se ovi nalaze uz kvadrat (napr. 1 sedmerac uopšte, 1 premalo, 1 previše).

U rubrici ukupno, upisati zbir poena po komponentama.

Ukoliko sudijski par u komponentama A1 do A9 načini 2 greške sa negativnim posledicama, ili 3 do 4 greške bez negativnih posledica, kontrolor ne može sudijama dati ocjenu 3 nego ocjenu 2, odnosno mora se pridržavati Uputstva o vršenju kontrole suđenja.

Kriterijum iz predhodnog stava ne primjenjuje se u segmentu B, gdje se u komponentama B1 i B2 sudijama smanjuje ocjena samo onda kada su zapažene odgovarajuće greške tokom cijele i li većeg dijela utakmice, a ne u određenim minutama, kao što je slučaj u segmentu A.

Međutim ako su sudije načinile grešku u ovim segmentima, koje su uticale na tok i ishod utakmice, kontrolori mogu iksiranjem jednog segmenta (napr. razmimoilaženje u odlukama koje su uticale na ishod utakmice ili saradnja sa kontrolorom koja je uticala na ishod utakmice) dati ocjenu nula ili jedan.

Ukoliko kontrolori registruju ukupno 10 grešaka u komponentama A1 do A9 (iako nisu dali ni jednu ocjenu 2) segment C ne može biti 3 nego ocjena niže.

U slučaju da kontrolor u jednoj od komponenti B, iksira dva ponuđena odgovora, u toj komponenti ocjena mora biti 1, odnosno ako je iksirao 3 ili više ponuđenih odgovora, ocjena mora biti 0 (nula).

U slučaju da sudije ne kazne uočenu povredu Pravila igre, (napr. ne dosude korake od strane napadača a zatim priznaju pogodak ili dosude sedmerac, te ne isključe odbranbenog igrača zbog odgovarajućeg prekršaja, u tom slučaju kontrolor mora sudijama evidentirati **3 greške i svrstati ih u odgovarajuće komponente.**

Ocjena za ukupan utisak proizilazi iz ocjena datih u komponentama segmenata A i B:

- ukoliko je kontrolor u bilo kojoj komponenti dao sudijama ocjenu 0 (nula), ukupan utisak ne može biti veći od 1 (jedan),
- dvije ili više 0 (nula) u komponentama, povlači ocjenu 0 (nula) u komponenti C,
- ukoliko je kontrolor dao u bilo kojoj komponenti ocjenu 1 (jedan) , ocjena za ukupan utisak ne može biti veća od 2 (dva),
- ukoliko je kontrolor dao dvije jedinice u komponentama, ukupan utisak ne može biti veći od 1 (jedan),
- ukoliko je kontrolor dao 3 jedinice u komponentama, ukupan utisak ne može biti veći od 0 (nule).
- ukoliko je kontrolor dao u 6 komponenti ocjenu 2 (dva) a u 5 komponenti ocjenu 3 (tri), ocjena za ukupan utisak mora biti 2 (dva).

Pisanje Izvještaja o primjeni pravila igre, vrši se na jedinstvenom obrazcu i važi za sve nivoe takmičenja RS RS u 4 primjerka.

Svaka ocjena dana u komponentama segmenata A i B množi se sa faktorom 2 a ocjena za ukupan utisak sa faktorom 3.

Pored obaveze da kontrolišu i prate tok utakmice i suđenja, kontrolori odnosno delegati su odgovorni za precizno popunjavanje zapisnika sa utakmice.

Da bi kontrolori svoje obaveze izvršili u skladu sa Uputstvom i da bi kontrola suđenja bila što kvalitetnija, potrebno je da se koristi podsjetnik koji im omogućuje lakše raspoznavanje sudijskih grešaka po komponentama.

A1 . PREDNOST

- Da li sudije i pored grubog prekršaja poštuju prednost ?
- Da li sudije zbog primjene disciplinskih sankcija prekidaju akciju ili poštuju prednost?
- Da li sudije dozvoljavaju prednost i pored prekršaja napadajućeg igrača?
- Da li sudije dozvoljavaju oštru igru pravdajući se poštivanjem prednosti?
- Imaju li isti kriterij za obje ekipe ?
- Prednost pri jasnoj situaciji za pogodak.

A2 – PREKRŠAJ U NAPADU

- Da li sudije "prepoznaju" prekršaj u napadu i to sa i bez lopte?
- Da li sudije razlikuju nedozvoljenu igru u odbrani, guranje i slično, kao bi se došlo u posjed lopte?
- Da li sudije uočavaju radnje koje imaju za cilj da se iznudi slobodno bacanje, naročito kada ekipa igra sa igračem manje i da li to kvalifikuju kao prekršaj u napadu?
- Da li je iz prekršaja u napadu postignut pogodak?
- Da li imaju isti kriterij za odbranbene igrače kao i za napadače?

A3 – PROGRESIVNO KAŽNJAVANJE

- Da li je imao osjećaj za korektno blokiranje sa i bez lopte?
- Da li je imao osjećaj da razgraniči dozvoljenu od grube igre?
- Da li je obraćao pažnju na kažnjavanje učestalih prekršaja u napadu i u odbrani, kao što je guranje, hvatanje, držanje itd?
- Da li primjenjuju progresivno kažnjavanje na jasan i dosledan način, u pravom momentu ili sa zakašnjenjem?
- Da li sudije izriču opomene pravovremeno ili suviše kasno zatim premalo ili suviše da li su izricali opomene rezervnim igračima i službenim licima u prostoru za zamjenu igrača?
- Da li su sudije isključenja primjenjivale pravovremeno ili suviše kasno posebno u ponovljenim učestalim prekršajima?
- Da li su sudije, kada je bilo potrebno, pored dosuđenih sedmeraca primjenile i odgovarajuću disc. mjeru?
- Da li su sudije diskvalifikaciju primjenjivale kao dodatno kažnjavanje poslije trećeg isključenja, zbog grube povrede Pravila igre u odnosu na protivnika, kako su kažnjavale stalno nespportsko ponašanje izvan terena za igru, grubo nespportsko ponašanje, kao i fizički napad izvan terena za igru?
- Da li su sudije kažnjavale provokacije i simuliranja?
- Da li su sudije poštovale liniju progresivnosti?
- Kako se odlučuju za isključenje do kraja, kako kažnjavaju fizički napad?
- Kako presuđuju kada nije razdaljina od 3 m od izvođača i da li daju upozorenje ili isključuju na 2 min. ukoliko se prekršaj ponavlja?
- Pridržavaju li se vlastitog kriterija do kraja utakmice?

A4 – KORACI

- Da li je greška koraka imala za posledicu prednost za tu ekipu?
- Da li je greška koraka bila bez prednosti za tu ekipu?
- Da li je iz greške koraka postignut i priznat pogodak?

A5 – POVREDA GOLMANOVOG PROSTORA

- Ne misli se samo, usko, na prestupe, nego šire, na igru oko golmanovog prostora.
- Da li je bilo prestupa igrača u napadusa ili bez lopte, ili uskakanje i ulaženje u golmanov prostor?
- Da li je bilo povrede golmanovog prostora od strane igrača u odbrani i to višestrukog ponavljanja bez lopte u cilju zauzimanja bolje pozicije u odbrani? Ovo se smatra nesportskim ponašanjem, pogotovu kada se radi o jasnim situacijama za postizanje pogotka.
- Da li je bilo pogodaka postignutih iz doskoka?

A6 – SEDMERCICI

- Da li imaju isti kriterijum za obe ekipe i kakav je?
- Da li poštuju prednost, pa ako šansa nije realizovana, dosuđuju sedmerac?
- Da li je dosuđen sedmerac, kada je ruka izvođača bila slobodna u fazi izvođenja šuta na gol?
- Da li je bilo dosuđivanja nepostojećih sedmeraca?
- Da li je bilo nedosuđivanja postojećih sedmeraca?
- Procjena ulaska u golmanov prostor radi sprečavanja jasne situacije za postizanje pogotka.

A7 – PASIVNA IGRA

- Da li je kriterij raspoznavanja pasivne igre isti tokom cijele utakmice?
- Koliko vremena protiče od momenta davanja znaka za pasivnu igru do donošenja odluke i uzimanja lopte ?
- Da li sudije znak upozorenja daju u skladu sa Pravilima igre?
- Da li znak upozorenja daju prerano ili prekasno?

A8 – PRINCIP REDA, ODS TOJANJE OD 3 M, ODLUKA O SLOBODNOM BACANJU

- Da li se izvodi slobodno, golmanovo, odnosno početno bacanje sa mjesta izvođenja bacanja, u skladu sa Pravilima igre?
- Kako se sudije ponašaju i kakve odluke donose ako se igrači ne pridržavaju obavezne udaljenosti 3 metra od mjesta izvođenja bacanja?
- Da li su sudije pogrešno dosudile slobodno bacanje ili ga uopšte nisu dosudile?
- Da li tolerišu izlaske igrača izvan terena, naročito krilnih igrača ili pravovremeno i pravilno intervenišu u skladu sa Pravilima igre?

A9 - TAJM-AUT, VOĐENJE LOPTE, IGRANJE NOGOM I DRŽANJE LOPTE DUŽE OD 3 SEKUNDE

- Kako sudije donose odluku o davanju Tajm auta i da li se pridržavaju pravila igre koja se odnose na Tajm aut ?
- Da li je kriterijum za davanje Tajm auta isti tokom cijele utakmice ili se razlikuje od perioda igre?
- Da li je igrač dodirnuo loptu nogom ?
- Da li je bilo prekoračenja od 3 sekunde ?
- Da li je bilo grešaka u vođenju lopte – dupla lopta ?

B1 – LIČNO VLADANJE

- Da li sudije djeluju prirodno ili neprirodno ?
- Da li su sudije sigurne, nesigurne ili neodlučne ?
- Da li su sudije popustljive ?
- Da li sudije teže kompenzacijama ?
- Da li sudije pokazuju znake slabe koncentracije ?
- Da li su imali hrabrosti da donesu nepopularne odluke u pravom momentu ?
- Da li je stav sudija prema igračima korektan, odlučan, arogantan, pretjerano prijateljski ili izazivajući ?
- Da li previše diskutuju sa igračima ili funkcionerima ?
- Kakav je lični izgled sudija (ličnost, oprema, odnos težine i visine) ?
- Kakav je bio odnos sudija prema kontroloru za vrijeme trajanja igre ?
- Kakav je bio odnos sudija prema kontroloru prilikom razgovora poslije utakmice ?

B2 – SARADNJA, POSTAVLJANJE I KRETANJE, SIGNALIZACIJA

- Da li sudije djeluju jedinstveno ?
- Da li su odluke sudija uvijek jednoglasne ?
- Da li je sudija zaštitio kolegu u kritičnim situacijama ?
- Da li je neki od sudija sputavao kolegu ili dozvolio da on bude sputavan ?
- Da li je signalizacija jasna i razumljiva i u skladu sa Pravilima igre ?
- Da li se signalizacija vrši prirodno ili izazovno ?
- Da li sudije zvižde na isti način za sve vrijeme trajanja utakmice ili je zvižduk varirao, zavisno od težine i drugih zbivanja ?

- Da li sudije pokazuju znake za prekršaje a da istovremeno ne primjenjuju odgovarajuće disciplinske mjere ?
- Da li sudije postavljanjem na terenu ometaju igru ?
- Da li se sudije postavljaju tako da imaju najbolji pregled igre i da vide šta se događa na terenu ?
- Da li je fizička pripremljenost sudija dobra ili slaba?
- Da li su sudije psihički bile spremne za utakmicu ?
- Kako su sudije sarađivale međusobno, sa zapisničkim stolom i ostalim akterima utakmice ?
- Da li je bilo razmimoilaženja u odlukama?
- Da li su sudije sarađivale sa kontrolorom za vreme utakmice?

C – UKUPAN UTISAK

- Ocjena za ukupan utisak sudijskom paru, proizilazi iz ocjena svih komponenti i treba je davati u skladu sa Uputstvom za kontrolisanje.
- Ocjena za ukupan utisak može biti samo za jednu ocjenu viša od najniže ocjene kojom su sudije ocijenjene u bilo kojoj komponenti.
- Sudije Prve lige koje budu ocijenjene ispod 64 poena ili dobiju 1 (jedan) odnosno 0 (nula) u komponenti C bit će kažnjeni sa 15 do 30 dana nesuđenja. Na Drugoj ligi je to ocjena 60 i manje poena. U slučaju ponavljanja lošeg suđenja, postupit će se prema Kriterijima za formiranje lista.

Ocjene kontrolora sa "A,B" i Premijer liste važe za sudija sa svih lista Prve i Druge lige RS RS.

Ukoliko kontrolor konstatuje neki propust ili grešku sudija i takva greška nije upisana u ponuđenim odgovorima, njemu se dozvoljava da u odgovarajućoj komponenti **sam to dopiše**.

U slučaju da se utakmica poništi, SSK URS RS će izvršiti ekspertizu utakmice i vrednovati učinak sudija na istoj.

SSK ima pravo da izmjeni ocjenu kontrolora (poveća ili smanji) ako se isti nije pridržavao Uputstva za vršenje kontrola.

KAZNE ZA KONTROLORE

KAZNENI POENI ZA TEHNIČKE GREŠKE

- Za tehničke greške i propuste u popunjavanju zapisnika sa utakmice i obrazca kontrole..... **1 poen**
- Za neoznačavanje ponuđenih odgovora na prednjoj strani kontrole, kada se ocjena smanjuje..... **5 poena**
- Za nepisanje grešaka na poledini kontrole, kada je obaveza po komponentama **1 poen**
- Za svaki dan zakašnjenja kontrole **2 poena**
- Za nedostavljanje kopije zapisnika sa utakmice uz kontrolu..... **5 poena**
- Za kontrolu nepopunjenu pisaćom mašinom ili na računaru..... **5 poena**

KAZNENI POENI ZA KONTROLORE KOJE SU UTICALI NA SMANJENJE/POVEĆANJE OCJENA SUDIJAMA

- Za ispravku ocjene do 2 poena **7 poena**
- Za ispravku ocjene 3 – 6 poena **10 poena**
- Za ispravku ocjene 7 – 10 poena **20 poena**
- Za ispravku ocjene više od 11 poena **40 poena**
- Za poništenu kontrolu **40 poena**

KAZNE KOJE SE IZRIČU KONTROLORIMA NA OSNOVU ZBIRA KAZNENIH POENA

- Do 7 poena **Opomena**
- Od 8 – 11 poena **15 dana zabrane kontrolisanja**
- Od 12 – 15 poena **30 dana zabrane kontrolisanja**
- Od 16 – 20 poena **60 dana zabrane kontrolisanja**
- Od 21 i više poena **90 dana zabrane kontrolisanja**

KAZNENI POENI ZA NEPRIMJENJIVANJE ADEKVATNE OCJENE ZA PRAVILA IGRE (prilikom vršenja superkontrole ili eventualnog pregleda snimka utakmice

Ukoliko se ustanovi da je kontrolor u ukupnom broju poena oštetio ili nagradio sudije za ukupan broj poena kako sledi, bit će sankcionisan (kontrolor) sa:

- Plus ili minus 2 poena... **Opomena**
- Plus ili minus 3-4 poena... **15 dana zabrane kontrolisanja**
- Plus ili minus 5-6 poena... **30 dana zabrane kontrolisanja**
- Plus ili minus 7-8 poena... **45 dana zabrane kontrolisanja**
- Plus ili minus 9-10 poena **60 dana zabrane kontrolisanja**
- Plus ili minus 11-12 poena **90 dana zabrane kontrolisanja**
- Preko 12 poena **Skidanje sa liste**

Na kraju sezone najslabije plasirani kontrolor (jedan) sa liste "A" pada sa "A" liste na "B" listu a najbolji sa "B" liste doći će na "A" listu. Najslabiji kontrolor sa "B" liste pada na listu kontrolora Druge lige RS RS.

Ukoliko SSK URS-a RS u prvom stepenu a UO URS RS u drugom stepenu, uvidom u superkontrolu ili pregledom snimka utakmice, utvrdi da je kontrolor u zbiru ukupne ocjene neadekvatno ocijenio sudijski par za 13 i više poena, AUTOMATSKI SE SKIDA SA LISTE.

1. Ukoliko kontrolor u dva i više navrata bude kažnjen sa 30 i više dana zabrane kontrolisanja ili mu bude poništena kontrola, predložiće se skidanje sa odgovarajuće liste.
2. Kazne teku samo u vrijeme takmičenja odnosno u kaznu se ne računaju pauze i prekidi takmičenja, a neizdržane kazne se prenose u narednu takmičarsku sezonu.
3. Odluku o kazni donosi Komisija za pregled i analizu kontrola i kontrolisanja, na koju kontrolor ima pravo žalbe SSK URS RS. Drugostepeni organ je UO URS RS čija je odluka konačna. Rok za podnošenje žalbe je 8 dana od dana prijema odluke o kazni.

Sudijsko stručna komisija URS RS